

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
з дисципліни
«СУЧАСНІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»

для студентів

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність: **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма : **«Міжнародний бізнес»**

вид дисципліни: **обов'язкова загальна**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії к.е.н., доц. Соболева М.В.

Лекція 1

ТЕМА 1. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

(2 години)

1.Значення і зміст дисципліни. Теоретичні основи курсу “Транснаціональні корпорації”. Проблематика курсу. Поняття “міжнародний бізнес”. Мотивація інтернаціоналізації господарської діяльності. Спонукальні мотиви зарубіжного підприємництва. Причини появи міжнародних компаній. Місце ТНК в міжнародному бізнесі

2.Загальна характеристика,сутність та ознаки ТНК . Визначення транснаціональної корпорації, різні підходи до визначення ТНК. Критерії, що застосовуються для визначення ТНК. Організація об'єднаних націй щодо діяльності ТНК. Індекс транснаціоналізації та порядок його обрахунку.

3.Критерії приналежності до ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій та типів ТНК:пул, трест,концерн, конгломерат, холдинг, консорціум, картель, синдикат, транснаціональний стратегічний альянс (ТСА), сумісне підприємництво як організаційна форма інтеграції компаній (визначення, особливості, мета створення; правові засади існування; переваги та недоліки об'єднання; централізація і децентралізація функцій (виробництво (якщо є), фінанси, маркетинг, збут, НДДКР тощо). Класифікація ТНК за ступенем інтернаціоналізації: інтернаціональні корпорації, багатонаціональні (мультинаціональні) корпорації (МНК), глобальні корпорації. Класифікація ТНК в залежності від принципів взаємовідносин материнської компанії з дочірніми підприємствами: етноцентричний тип, поліцентричний тип, регіоцентричний, геоцентричний. Порівняльна характеристика за характеристичними ознаками.

4.Організаційно-юридична структура ТНК. Країна базування. Країна, що приймає. Класифікація закордонних підрозділів. Основні типи організаційної структури ТНК: функціональна, продуктова, відокремлена, географічна, матрична

5.Сутність та характеристики середовища функціонування ТНК. Основні поняття та характеристики внутрішнього середовища функціонування ТНК. Параметри та характеристики зовнішнього середовища функціонування ТНК: правове, економічне і політичне середовище функціонування ТНК. Відносини ТНК з країною перебування: переваги та недоліки

Лекція 2

ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТНК

(2 години)

1.Формування теоретичної бази природи ТНК. Огляд теорій міжнародної торгівлі: теорії абсолютних переваг, порівняльних переваг, Хекшера-Оліна, парадокс Леонтьєва, порівняльної вартості робочої сили, перехресного попиту, життєвого циклу, технологічного розриву, негативного росту, теорія Пребіша. Теорії прямих зарубіжних інвестицій: теорії руху капіталу, ринкових імперфекцій, міжнародної мобільності. Вертикальна та горизонтальна інтеграція.

2.Загальна теорія ТНК. Теорії інтернаціоналізації: багатofакторний підхід-еклектична теорія виробництва, динамічна модель конкурентних переваг, еклектична модельOLI, конкурентні переваги за М.Портером, А.Ругманом, Д.Даннінгом.

3.Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації фірми: сутність інтернаціоналізації; дуалістична концепція даного процесу; основні його етапи (модель EPRG). Мотиви і завдання початкового етапу інтернаціоналізації. Модель «чотирьох фільтрів». Вибір форм виходу на закордонні ринки, аналіз екстернальних та інтегральних чинників. Локальна ринкова експансія як проміжний етап у формуванні ТНК. Умови і зміст транснаціональної фази інтернаціоналізації фірми: трансформація пріоритетів фірми на етапі формування ТНК, потенціал глобального синергізму в діяльності ТНК. Інтеграція міжнародних економічних відносин.

Лекція 3,4

ТЕМА 3. СТРАТЕГІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ (4години)

1.Еволюція організаційних форм ведення бізнесу та підходів до розробки і впровадження стратегій .Конкурентні переваги та ключові компетенції транснаціональних корпорацій. Елементи стратегічного вибору та розробка стратегії ТНК: чітке формулювання місії та мети,аналіз і діагностика внутрішнього та зовнішнього середовища, стратегічний вибір, розробка стратегії, впровадження стратегії, контроль за реалізацією стратегії.

2.Різновиди стратегій транснаціональних компаній. Глобальні стратегії; багатонаціональна стратегія та її адаптація до місцевих потреб, врахування умов ведення бізнесу в приймаючій країні та потреб її національного ринку. Вплив використання методів стратегічного управління на результативність діяльності ТНК. Фактори розроблення ефективної стратегії. Основні фактори стратегії успіху міжнародної компанії. Стратегія господарювання. Різновиди стратегії на вступ у ринок:стратегія низьких витрат;стратегія диференціювання товару;стратегія концентрації. Стратегії виходу з ринку як різновид стратегій транснаціональних компаній. Мотиви та способи виходу з ринку. Процес прийняття рішення щодо вилучення внутрішніх інвестицій. Характерні риси сучасної стратегії ТНК.

3.Структура управління ТНК як фактор реалізації стратегій ТНК. Функціональна структура управління ТНК. Матрична структура управління ТНК

4.Сутність та різновиди маркетингових стратегій ТНК. Чинники вироблення маркетингових підходів транснаціональних корпорацій. Порівняльні характеристики глобальної та мультинаціональної стратегії маркетингу ТНК. Комплекс маркетингу та його концепції. Життєвий цикл товару (ЖЦТ) для внутрішніх і міжнародних ринків та різновиди маркетингових стратегій ТНК. Зовнішні та внутрішні чинники дії нових закономірностей в міжнародній бізнесовій діяльності. Корпоративна стратегія щодо міжнародної експансії ТНК, її чинники та складові.

Лекція 5

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ (2 години)

1. Сутність та фактори економічного механізму ТНК.

2. Складові економічного механізму функціонування ТНК. Податкові умови функціонування ТНК: структура оподаткування; порівняльний рівень оподаткування основних операцій та результатів діяльності; національний та резидентський підходи до оподаткування; режими та умови уникнення подвійного оподаткування; наявність податкових пільг. Організаційні та економічні методи оптимізації оподаткування транснаціональними корпораціями.

3. Податковий менеджмент ТНК та міжнародне позиціонування активів. Вплив національного регулювання на функціонування економічного механізму функціонування ТНК. Способи обмеження трансферту фінансових ресурсів між підрозділами ТНК у різних країнах базування. «Блоковані фонди» ТНК та управління ними. Фронтвані кредити. Непов'язаний експорт, примусове реінвестування прибутків.

4. Трансфертні ціни, їх сутність, характеристика, моделі та роль у економічному механізмі ТНК.

5. Моделі діяльності ТНК.

Лекція 6

ТЕМА 5. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТНК (2 години)

1. Середовище фінансової діяльності транснаціональних корпорацій. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності на світовому фінансовому ринку в умовах різноманітності економічних і юридичних систем. Вплив державних органів на фінансову діяльність ТНК

2. Внутрішня фінансова структура ТНК. Планування фінансової діяльності ТНК: бюджет, фінансовий прогноз, центр прибутків. Трансфертні ціни. Планування і мобілізація фінансових ресурсів. Джерела зовнішніх фінансових ресурсів: локальний борговий ринок, ринок євровалют, ринок цінних паперів, міжнародні облігації, європейський фондовий ринок. Внутрішні джерела фінансування: прямий міжнародний фірмовий кредит; компенсаційний внутрішньофірмовий кредит, паралельний внутрішньофірмовий кредит. Урядове фінансування. Банківське фінансування. Особливості управління фінансами ТНК. Капітал дочірньої фірми, його структура. Фінанси, що обслуговують експорт і імпорт. Управління рухом та використанням грошових коштів.

3. Теоретичні аспекти фінансової діяльності ТНК. Теорія Модільяні-Міллера. Невідповідність теорії корпоративних фінансів практиці господарювання ТНК. Податкові умови діяльності ТНК. Вплив оподаткування на рішення і політику ТНК.

4. Теорія асиметрії інформації та проблеми фінансового механізму і діяльності ТНК

Лекція 7

ТЕМА 6. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТНК (2 години)

1. Місце ТНК у міжнародному русі капіталу. Мотиви, напрямки та різновиди інвестиційної діяльності ТНК, їх прями та портфельні інвестиції. Довгострокові вкладення фірми. Види прямих іноземних інвестицій. Інвестиційний аналіз: строк окупності, чистий приведений дохід, внутрішня норма доходності.

2. Акціонування. Акції та їх різновиди Шляхи концентрації виробництва. Акціонерні форми транснаціоналізації та інвестиційної активності.

3. Неакціонерні форми експансії ТНК.

Лекція 8

ТЕМА.7. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ (2 години)

1. Сучасні особливості транс націоналізації світової економіки. Фактори, що зумовлюють посилення ролі ТНК у сучасних умовах. Найбільші ТНК та економічний поділ світу між ними. Загальна характеристика та особливості експансії ТНК до різних регіонів та країн. Роль ТНК у зміні сил в “тріаді”. Зміни в галузевій структурі операцій ТНК. Секторальний поділ світового ринку. ТНК, які походять з країн, що розвиваються. Транснаціоналізація середніх і малих фірм. ТНК і формування всесвітнього сподарства. ТНК та глобальні проблеми. Суперечливість наслідків діяльності транснаціональних корпорацій.

2. Проблеми взаємодії ТНК з національними економічними системами Взаємовідносини «національна держава — ТНК»: проблема гармонізації інтересів. Співвідношення інтересів ТНК, країн базування та реципієнтів. Загальна характеристика впливу діяльності ТНК на економіку країн базування. Загальна характеристика впливу діяльності ТНК на економіку країн-реципієнтів. Вплив ТНК на динаміку економічного зростання. Вплив ТНК на процес капіталоутворення. Дезінвестиції ТНК. ТНК і структурні зрушення в економіці країн-реципієнтів. ТНК і проблема зайнятості. Вплив ТНК на розвиток людських ресурсів. ТНК і контроль економіки. Соціально-політичні аспекти впливу ТНК на економіку країн-реципієнтів. Соціально-етичні аспекти впливу ТНК на економіку країн-реципієнтів. Інші важливі аспекти впливу ТНК на економіку країн-реципієнтів.

Лекція 9

ТЕМА 8. РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ (2 години)

1. Сутність і необхідність регулювання діяльності ТНК у сучасних умовах. Наддержавне регулювання діяльності транснаціональних компаній. Еволюція регулювання діяльності ТНК на міжнародному рівні. Діалектика дво- та багатостороннього регулювання

2. Діяльність ООН з визначення правил поведінки ТНК. Комісія ООН з ТНК, розроблення Кодексу поведінки ТНК.

3. Політика ОЕСР з регулювання діяльності транснаціональних компаній; Комітет з міжнародних інвестицій і ТНК; Декларація країн ОЕСР про міжнародні інвестиції і ТНК;

Угода про ТНК країн-членів ОЕСР. Зобов'язання ТНК згідно з угодою про ТНК країн-членів ОЕСР (загальна політика, надання інформації, конкуренція, фінанси і податки, наука і технології, екологія).

4. Особливості регулювання ТНК в Європейському Союзі.

5. Адаптація ТНК до умов наддержавного регулювання їхньої діяльності: державно-приватні компанії зі страхування іноземних інвестицій, Корпорація із захисту закордонних інвестицій (США), Корпорація з гарантій закордонних інвестицій (Велика Британія); система захисту іноземних інвестицій ТНК в інших країнах. Багатостороння агенція гарантування інвестицій (БАГІ). Обопільні умови про захист і стимулювання іноземних інвестицій.

6. Цілі, методи та інструменти регулювання діяльності ТНК державами-реципієнтами. Різні моделі державної політики щодо допуску ТНК до національної економіки.

Лекція 10

ТЕМА 9. ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ (2 години)

1. Глобалізація розвитку в українській економіці. Глобальні та національні трансформації України. Масштаби, напрями діяльності, організаційно-правові та функціональні особливості діяльності транснаціональних корпорацій в Україні.

2. Проблеми розвитку спільного підприємництва в Україні. Фінансово-промислові групи та їх діяльність в Україні. Концепція національних інтересів України в умовах глобалізації розвитку. Особливості національної політики щодо ТНК та іноземних інвестицій.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни

«СУЧАСНІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»

для студентів

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародний бізнес»**

вид дисципліни: **обов'язкова вибіркова**

**факультет міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії, к.е.н., доц. Соболева М.В.

Метою проведення семінарських занять з дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» є закріплення та розвиток знань, отриманих на лекціях та під час самостійної роботи; розвиток навичок та вмінь знаходити, обробляти та аналізувати інформацію щодо функціонування ТНК з різних джерел;аналізувати основні напрямки діяльності транснаціональних компаній;виявляти тенденції і перспективи розвитку конкретних ринків і використовувати ці результати в своїй практичній діяльності; визначати стратегічні пріоритети функціонування ТНК на конкретному ринку;аналізувати діяльність фірм-контрагентів і фірм-конкурентів міжнародних організацій;визначити стратегічні напрямки розвитку міжнародного бізнесу компанії;обґрунтувати загальні основи управління фінансами і інвестиціями в ТНК;проводити ситуаційний аналіз та визначати можливі варіанти ефективнішого вирішення завдань, що постають перед компанією, виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій та пропонувати способи їх вирішення;виявляти особливості взаємодії ТНК і національних економік; давати оцінку і прогнозувати вплив ТНК на економіку приймаючої країни.

На семінарських заняттях проводиться обговорення результатів виконання аналітично-пошукових та ситуаційних завдань.

Семінарські завдання сприяють організації систематичної роботи над вивченням навчальної дисципліни; контролю ходу вивчення навчального матеріалу та об'єктивній оцінці знань студентів з кожної теми.

Зміст семінарських занять спрямований на реалізацію програмних результатів навчання.

З метою якісної підготовки до семінарських занять та забезпечення достатнього рівня ефективності проведення кожного заняття студентам необхідно:

- переглянути конспект лекцій за відповідною темою;
- вивчити методичні рекомендації щодо самостійної роботи над відповідною темою;
- опрацювати відповідні розділи підручників та навчальних посібників;
- вивчити джерела, вказані в списках додаткової літератури;
- внести доповнення до конспекту лекції за темою;
- виконати аналітично-пошукові завдання.

Лише систематична робота з якісної підготовки до кожного семінарського заняття здатна забезпечити успіх у вивченні навчальної дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації».

Програмні результати навчання :

--Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

-- Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій

--Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин

-- Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

--Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

--Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

--Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках

--Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

--Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

--Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків

--Демонструвати знання міжнародного економічного права та здійснювати міжнародний бізнес на його основі.

--Аналізувати та вирішувати актуальні проблеми міжнародного бізнесу (фінансові, організаційні, маркетингові, безпекові, інноваційні).

--Розробляти стратегії транснаціональної корпорації.

Теми семінарських занять

	Назва теми	Кільк. год
1	ТЕМА 3. СТРАТЕГІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ	2
2	ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ)	2
3	ТЕМА 5. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТНК ТЕМА, 6. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТНК	2
4	ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ	2
5	ТЕМА 8. РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ, ТЕМА 9. ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ	2
	Разом	10

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Семінарське заняття 1

ТЕМА 3. СТРАТЕГІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ

(2 години)

Мета – розглянути сутність та різновиди стратегії ТНК та особливості стратегій тнк в різних умовах.

1. Особливості реалізації стратегій ТНК.
2. Конкурентні стратегії транснаціональних корпорацій. Специфіка дії конкурентних сил на реалізацію стратегій ТНК.
3. Процес виходу з ринку як елементу реалізації стратегії ТНК.
4. Структура транснаціональних корпорацій, вплив стратегії ТНК на її організаційну побудову.
5. Сутність маркетингових стратегій ТНК. Вплив міжнародного середовища на маркетингову стратегію ТНК. Міжнародний життєвий цикл товару.
6. Специфіка впровадження стандартизованих маркетингових стратегій

Робота з тестами

Розгляд аналітичних завдань

Ключові поняття теми: ключові компетенції; конкурентні переваги; глобальні стратегії ТНК; багатонаціональна стратегія ТНК; стратегія господарювання; стратегія на рівні фірми; функціональної стратегії; стратегія бізнесу; стратегія світового ринку; стратегія низьких затрат; стратегія диференціювання товару; стратегія концентрації; стратегія диференціювання товару; конкурентні сили М. Портера; специфіка стратегії виходу з ринку; організаційна структура ТНК; функціональна організація компанії; регіональна структура ТНК; матрична структура ТНК. Маркетингові стратегії ТНК, глобальна маркетингова стратегія ТНК, багатонаціональна маркетингова стратегія ТНК, міжнародне середовище (макро-, мікро-) ТНК, маркетинг-мікс (4Р), міжнародний ЖЦТ, скорочення (стиснення) МЖЦТ, стратегії агресивної інновації діяльності ТНК, ТНК країн, що розвиваються, всесвітня адаптація, бренд

ЛІТЕРАТУРА

(див. література за темами).

Форми контролю знань – тестування, усне опитування, аналіз ситуаційних задач.

Семінарське заняття 2.

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ)

(2 години)

Мета – розглянути та проаналізувати сутність економічного механізму транснаціональних корпорацій

1. Сутність економічного механізму ТНК.
2. Міжнародне позиціонування активів ТНК.
3. Специфіка використання трансфертних цін в діяльності ТНК.
4. Економічні моделі транснаціональної діяльності.

Робота з тестами

Розгляд аналітичних завдань.

Ключові поняття теми: економічний механізм діяльності ТНК; податкові умови діяльності ТНК; національний підхід; резидентський підхід; оптимізація оподаткування ТНК; організаційні методи оптимізації оподаткування ТНК; економічні методи оптимізації оподаткування ТНК; «блоковані фонди»; «фронтвані» кредити; непов'язаний експорт; примусове реінвестування прибутків; трансфертні ціни.

ЛІТЕРАТУРА

(див. література за темами).

Форми контролю знань – тестування, усне опитування, аналіз ситуаційних задач.

Семінарське заняття 3.

ТЕМА 5. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТНК. ТЕМА, 6. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТНК

(2 години)

Мета – дослідити сутність і структуру фінансової системи транснаціональних корпорацій, проаналізувати теорії фінансової діяльності ТНК і проблеми функціонування та розвитку фінансів ТНК.

1. Середовище фінансової діяльності ТНК. Характеристика фінансової структури ТНК.

2. Теорія Модільяні-Міллера : проблема корпорації з погляду рівноваги на фінансовому ринку.

3. Сутність теорії асиметричної інформації .

4. Проблемні питання фінансів ТНК. Роль і місце ТНК у процесах міжнародної міграції капіталів.

5. Акціонерні форми транс націоналізації та неакціонерні форми експансії ТНК

Робота з тестами

Розгляд аналітичних завдань

Ключові поняття теми: пряме зарубіжне інвестування ТНК; організаційна структура ТНК; фінансово-економічний блок ТНК; теорія корпоративних фінансів ТНК; теорії Модільяні-Міллера; теорія асиметричної інформації; проблем фінансів ТНК; валютні ризики; фінансових ризиків; хеджування; операційний валютний ризик; спот; форвардні угоди; опціон. рух капіталу відповідно до часового критерію; рух капіталу відповідно до функціонального критерію; капіталізація ринку; акція; шляхи концентрації виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

(див. література за темами).

Форми контролю знань – тестування, усне опитування, аналіз ситуаційних задач.

Семінарське заняття 4.

ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ

(2 години)

Мета – дослідити сучасні особливості транснаціоналізації світової економіки, суперечливість наслідків діяльності транснаціональних корпорацій та проблеми взаємодії ТНК з національними економічними системами

1. Сучасні особливості транс націоналізації світової економіки. Сучасні аспекти поширення корпоративного бізнесу як форми господарювання. діяльності. Суперечливість наслідків діяльності транснаціональних корпорацій.

2. Діяльність ТНК у країнах базування. Проблеми взаємодії ТНК з національними економічними системами

Робота з тестами

Розгляд аналітичних завдань

Ключові поняття теми: тенденції розвитку ТНК; НТП; трирівнева організація ТНК; холдингова компанія; приймаючі країни; країни базування; основні положення (проблеми) відносини між урядами і ТНК.

ЛІТЕРАТУРА

(див. література за темами).

Форми контролю знань – тестування, усне опитування, аналіз ситуаційних задач.

Семінарське заняття 5.

ТЕМА 8. РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ, ТЕМА 9. ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

(2 години)

Мета – дослідити необхідність, сутність, різновиди регулювання транснаціональної діяльності та його сучасні особливості. Вивчити вплив ТНК на українську економіку.

1. Еволюція процесу регулювання транснаціональної діяльності. Діяльність ООН щодо регулювання господарської та інвестиційної поведінки ТНК. Діяльність ОЕСР щодо регулювання транснаціональної діяльності

2. Специфіка регулювання ТНК на сучасному етапі функціонування світового господарства.

3. Вплив процесів глобалізації на економіку України.

4. Промислово-фінансові групи як організаційна форма управління інвестиціями ТНК. Ключові поняття теми: глобалізація; фінансово-промислові групи(ФПГ);транснаціональні банки (ТНБ).

Ключові поняття теми: Хартія міжнародної торгової організації; країни Андійської групи; Андійський кодекс; Хартія міжнародної торгової організації; країни Андійської групи; Андійський кодекс; Комісія з транснаціональних корпорацій; "Групи 77"; Політика ОЕСР щодо ТНК; прозорість; Угоді про ТНК країн ОЕСР; ОПК; Угода про інвестиційні заходи, пов'язані з торгівлею; БАГІ; МЦВІС; Обопільні умови про захист і стимулювання іноземних інвестицій.

Робота з тестами

Розгляд аналітичних завдань

ЛІТЕРАТУРА

(див. література за темами).

Форми контролю знань – тестування, усне опитування, аналіз ситуаційних задач.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ
СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

«СУЧАСНІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»

для студентів

Рівень вищої освіти: **другий(магістерський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **обов'язкова загальна**
факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії к.е.н., доц.Соболева М.В.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Відповідно до чинних положень про організацію навчального процесу, самостійна робота студента є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний час від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота над навчальною дисципліною для студентів включає опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих теоретичних питань, що передбачені для самостійного опрацювання; підготовка до виступу на семінарському занятті на основі вивчення літературних джерел, публіцистичної інформації, сучасних наукових досліджень та статистичних даних у динаміці; систематика вивченого матеріалу дисципліни перед підсумковим контролем;

Для самостійної роботи студентів виносяться два типи завдань. Завдання теоретичного характеру, які недостатньо повно розглянуті або зовсім не розглянуті в межах лекційних занять виносяться для самостійного опанування студентом. Вони є доповненням до лекційного курсу. Студент має опрацювати нормативні та літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення семінарських занять та підсумкової екзаменаційної роботи. Різновидом самостійної роботи є виконання аналітично-пошукових завдань та доповідей.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Дайте визначення поняття «транснаціональна корпорація».
2. Зазначте критерії належності до ТНК.
3. Висвітліть основні еволюційні моменти становлення транснаціональної діяльності.
4. Охарактеризуйте середовище функціонування ТНК.
5. Що таке картель, синдикат, трест? В чому полягає різниця між цими різновидами об'єднань? Чи існують сьогодні перелічені форми?
6. Що таке концерн, конгломерат, консорціум? Охарактеризуйте ці форми монополій, наведіть приклади.
7. Як Ви вважаєте, чи є сучасні ТНК агентами глобалізації світової економіки? Обґрунтуйте Вашу відповідь.
8. Дайте порівняльну характеристику поняттям: «багатонаціональна корпорація», «транснаціональна корпорація», «глобальна корпорація».
9. Охарактеризуйте роль ТНК у сучасній міжнародній економіці та міжнародному бізнесі.
10. В чому, на Вашу думку, полягає сутність ТНК на сучасному етапі функціонування світової економіки?
11. Дати стислу характеристику теоріям міжнародної торгівлі.
12. Дайте визначення теорії життєвого циклу продукту Р. Вернона.
13. Розкрийте сутність теорії технологічного розриву. Концепція імітаційного лагу.
14. Охарактеризуйте сутність теорії ринкових імперфекцій.
15. Сутність теорії інтернаціоналізації як найбільш авторитетної теорії ТНК.
16. Сутність еkleктичної парадигми міжнародного виробництва Д. Данінга.
17. Охарактеризуйте динамічну моделі конкурентних переваг М. Портера (даймонд-система).
18. Охарактеризуйте дуалістичну концепцію інтернаціоналізації.
19. Специфіка стадійного процесу інтернаціоналізації фірми.
20. Сутність EPRG-моделі Х. Перлмуттера
21. Проаналізуйте еволюцію організаційних форм ведення бізнесу ТНК.
22. Які фактори впливають на успішність стратегії ТНК?
23. В чому полягає специфіка реалізації глобальної стратегії ТНК?
24. В чому полягає специфіка реалізації багатонаціональної стратегії ТНК?

25. Охарактеризуйте особливості ринкових стратегій ТНК (стратегії на функціональному рівні, стратегії бізнесу).
26. В чому полягає сутність стратегії входження на ринок (стратегія низьких витрат, диференціювання товару, стратегія концентрації)?
27. Які, згідно М. Портера, конкурентні сили впливають на організацію діяльності ТНК у міжнародному економічному просторі?
28. Охарактеризувати специфіку стратегії виходу з ринку.
29. Сутність організаційної структури ТНК (функціональна, регіональна, матрична).
30. Чи взаємопов'язані структурна організація ТНК та стратегія ТНК?
31. Що являє собою маркетингова стратегія ТНК?
32. Охарактеризуйте специфіку багатонаціональної маркетингової стратегії.
33. Охарактеризуйте специфіку глобальної маркетингової стратегії.
34. Розкрийте особливості впливу зовнішнього макро- та мікросередовища на формування маркетингових стратегій ТНК.
35. В чому полягає агресивна інноваційна стратегія ТНК?
36. Який різновид маркетингової стратегії є найбільш поширеним?
37. Охарактеризуйте матрицю «базових стратегій» М. Портера.
38. В чому полягає специфіка просування брендінгових товарів?
39. Міжнародний життєвий цикл товару: дати характеристику та оцінку використання міжнародного ЖТЦ ТНК.
40. Як, на вашу думку, чи вигідною є стратегія всесвітньої адаптації продукту?
41. Охарактеризуйте специфіку поширення діяльності ТНК у історичному аспекті.
42. В чому полягає, на вашу думку, сучасна реалізація господарської діяльності ТНК?
43. Чи можна охарактеризувати діяльність ТНК для приймаючих країн як позитивну?
44. Дати характеристику взаємовідносин ТНК та країн базування.
45. Чому, на Вашу думку, останніми роками національні уряди розглядають, ТНК як засіб зміцнення національних позицій і створення національних переваг?
46. Розкрийте суть дипломатичної функції ТНК.
47. Доведіть, що діяльність ТНК підвищує конкурентність національних ринків приймаючих країн.
48. У чому виявляється негативний вплив ТНК на економіку країн, у яких вони функціонують?
49. Чому ТНК у своїй стратегічній політиці зорієнтовані, як правило, на поглинання місцевих компаній приймаючих країн?
50. Яким чином трансфертні ціни, які використовують ТНК, впливають на економіку приймаючих країн?
51. Сутність поняття «економічний механізм ТНК».
52. Охарактеризуйте податкові умови діяльності ТНК.
53. В чому полягає різниця між національним та резидентським підходами до оподаткування прибутків корпорацій?
54. Сутність поняття «міжнародне позиціонування активів».
55. Яким чином «блоковані фонди» використовуються для оптимізації економічної структури?
56. Охарактеризувати «фронтовані кредити» як метод доцільного використання «блокованих фондів».
57. Яким чином непов'язаний експорт виступає методом подолання неконвертованості або обмеженої конвертованості місцевої валюти?
58. Охарактеризувати сутність операції - примусове реінвестування прибутку.
59. В чому полягає значення трансфертних цін у економічному механізмі ТНК?
60. В чому полягає сутність методу визначення оптимальної форми діяльності ТНК С. Хірша?

61. В чому полягає специфіка змін щодо ПЗІ в історичному аспекті розвитку світового господарства?
62. Охарактеризуйте фінансовий ринок з точки зору ТНК (як фінансовий ресурси світу).
63. Специфіка фінансово-економічного блоку ТНК.
64. Охарактеризуйте холдинговий механізм групової організації у функціонування ТНК.
65. Які форми фінансування корпорацій виділяються згідно теорії корпоративних фінансів?
66. Розкрийте сутність теорії Модельяні-Міллера.
67. Охарактеризуйте специфіку теорії асиметричної інформації.
68. Дати оцінку проблемам фінансів ТНК.
69. Охарактеризуйте особливості управління валютними ризиками.
70. Яким чином ТНК взаємодіють зі світовими фінансовими інститутами?
71. Яку роль у процесах інтернаціоналізації господарського життя відіграє інвестиційна діяльність ТНК?
72. Охарактеризуйте значення ТНК у формуванні сучасних тенденцій руху капіталів.
73. Дайте оцінку основним організаційним формам концентрації виробництва на міжнародному рівні.
74. Визначте векторно-географічну спрямованість основних інвестиційних потоків у сучасному світі.
75. Охарактеризуйте пріоритетні сфери концентрації виробничої діяльності ТНК.
76. Охарактеризуйте неакціонерну форму експансії ТНК.
77. Визначте тенденції світового попиту на інвестиційні ресурси як об'єктивну передумову розширення сфери діяльності ТНК.
78. Розкрийте сутність поняття «Капіталізація ринку».
79. Охарактеризуйте тенденції розвитку акціонерної експансії ТНК.
80. Розкрийте сутність підходів до класифікації форм міжнародного руху капіталів.
81. Визначте мету і завдання створення міжнародної угоди щодо захисту закордонних інвестицій ТНК.
82. Охарактеризуйте основні положення Андійського кодексу щодо регулювання іноземних інвестицій.
83. Охарактеризуйте фактори, що вплинули на розвиток міжнародних економічних відносин удругій половині ХХ ст.
84. З якою метою країни ОЕСР підписали Угоду про ТНК?
85. Який вплив на діяльність ТНК мала ця Угода?
86. Дайте оцінку основним причинам виникнення суперечностей між країнами - учасницями ООН.
87. Дайте оцінку ефективності захисту прямих іноземних інвестицій ТНК у рамках БАГІ.
88. Охарактеризуйте мету і завдання укладання двосторонніх договорів про захист інвестицій. Які країни беруть участь у цьому процесі?
89. Проаналізуйте напрями змін у національних нормативних положеннях щодо регулювання прямих іноземних інвестицій і діяльності ТНК.
90. Визначте ступінь участі України в наддержавному регулюванні діяльності ТНК.
91. Дайте оцінку міжнародній економічній діяльності України за умов глобалізації світової економіки.
92. Які перепони існують для ПІІ в Україні?
93. Охарактеризуйте особливості прямого іноземного інвестування в економіку України.
94. Чи доцільно здійснення інвестування ТНК у економіку України?
95. Дати оцінку процесу становлення українських корпорацій, навести приклади.
96. Які галузі економіки України є найбільш привабливими для іноземних інвесторів? Чому?
97. Як проходить процес транснаціоналізації української економіки?

98. Чи впливатиме , на Вашу думку, вступ України до ЄС, на збільшення обсягів залучення прямого інвестування у економіку України?

99. Яку б стратегію щодо діяльності ТНК в Україні Ви би запропонували. Відповідь обґрунтуйте.

100. Чи є, на Вашу думку, доцільним обмеження транснаціоналізації української економіки?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ АНАЛІТИЧНО – ПОШУКОВИХ ЗАВДАНЬ ТА ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДЕЙ

Виконання аналітично пошукового завдання є невід’ємною частиною навчального процесу при вивченні дисципліни „Сучасні транснаціональні корпорації”.

Студент повинен підготувати письмову доповідь, в якій розкриваються питання на основі вивчення літературних джерел з даної тематики, публіцистичної інформації, сучасних наукових досліджень та статистичних даних у динаміці.

Доповідь складається з титульної сторінки, змісту, тексту з розмежуванням питань та виділенням жирним шрифтом назви питання та переліком використаних джерел, Обсяг доповіді повинен складати 10-15 сторінок друкованого тексту.

Список використаних літературних джерел за алфавітом із зазначенням прізвища та ініціалів авторів, повної назви роботи, місця видання, назви видавництва, загальної кількості сторінок. При використанні Інтернет-ресурсів повинно бути посилання на використаний сайт.

Починаючи роботу, студент повинен ознайомитися з літературою, що стосується теми доповіді, ретельно вивчити висвітлення тих чи інших питань у підручниках, навчальних посібниках, словниках. Рекомендується користуватися предметними каталогами бібліотек, бібліографічними довідниками.

При підготовці доповіді студент повинен вивчити сучасні нормативні й методичні документи, які стосуються теми дослідження. Матеріал з літературних джерел, який наводиться в тексті роботи у вигляді цитат і статистичних даних, повинен мати відповідні посилання на першоджерела.

Зміст питань доповіді необхідно висвітлювати лаконічно, без повторів та відступів від основної теми. Не слід нагромаджувати доповідь громіздкими таблицями і неузгаальненими статистичними даними.

Написання роботи вимагає дотримання наступних вимог:

- змістовність і конкретність викладання;
- достатня повнота викладення питання;
- завершеність викладення кожної думки, усунення повторів;
- економічна грамотність;
- правильність оформлення роботи.

При оформленні доповіді слід дотримуватися встановлених стандартних вимог: текст друкується на одному боці аркуша паперу стандартного формату А4, шрифт 14 Times New Roman, інтервал між рядками 1,5. Кожна сторінка обмежується полями: зліва -30мм, справа 10 мм, зверху та знизу – 20 мм. Не допускаються підкреслення та виділення курсивом.

Цифровий матеріал як правило оформлюється у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, що відображає її зміст. Назва таблиці друкується нежирним шрифтом розміром 14 з вирівнюванням по центру. Всі таблиці нумеруються. Праворуч над назвою з прописної букви пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер. Після таблиці повинно бути надано посилання на джерело, де було взято матеріали.

Формули, які наводяться в доповіді, слід нумерувати арабськими цифрами. Формули вирівнюються по центру сторінки відносно тексту. Порядковий номер формули наводиться в круглих дужках по лівому краю тексту роботи.

Усі сторінки доповіді мають бути пронумеровані, починаючи зі змісту. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться. На останній сторінці роботи студент зазначає дату закінчення роботи і ставить свій підпис.

Робота доповідається на семінарському занятті у визначений навчальним планом термін, у виключних випадках здається на перевірку без доповіді. Робота, яка не відповідає вимогам за змістом та оформленням, вважається не зарахованою.

ТЕМАТИКА АНАЛІТИЧНО – ПОШУКОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Загальні закономірності розвитку ТНК.
2. Особливості функціонування ТНК наприкінці ХХ – початку ХХІ століття.
3. Проблеми функціонування ТНК у 1950-1970 рр.
4. Особливості діяльності ТНК у 1980-1990-і роки.
5. Особливості діяльності ТНК на початку ХХІ сторіччя.
6. Вплив глобалізації світової економіки на розвиток ТНК.
7. Загальна характеристика сучасних теорій ТНК.
8. Футурологічні концепції розвитку ТНК.
9. Особливості горизонтальної та вертикальної інтеграції в сучасних умовах.
10. Особливості сучасного етапу транснаціоналізації світової економіки.
11. Економічний поділ світу між найбільшими ТНК світу.
12. ТНК та зміна сил між трьома центрами влади (Північна Америка, Західна Європа, Японія).
13. Особливості експансії ТНК в країни, що розвиваються, на сучасному етапі.
14. Причини та наслідки змін в динаміці, формах та напрямках експансії ТНК в сучасних умовах.
15. Особливості та масштаби діяльності ТНК, які походять з країн, що розвиваються.
16. Транснаціоналізація середніх і малих фірм.
17. Вплив науково-технічного прогресу на діяльність ТНК.
18. Роль ТНК в розв'язанні глобальних проблем сучасності.
19. Зміни в міжнародній торгівлі та роль ТНК в цьому процесі.
20. Вплив ТНК на монополізацію та конкуренцію в світовому господарстві.
21. Масштаби та напрями міжнародної інвестиційної діяльності ТНК в сучасних умовах.
22. Проблеми створення та перспективи розвитку міжнародних виробничих мереж ТНК.
23. Поширення в останнє десятиріччя вивозу портфельних інвестицій.
24. Особливості вивозу позичкового капіталу ТНК в сучасних умовах.
25. Формування науково-технічного потенціалу ТНК.
26. Еволюція стратегій розвитку ТНК.
27. Модифікація організаційних структур ТНК в сучасних умовах.
28. Фінанси ТНК та проблеми контролю в міжнародних корпораціях.
29. Проблеми оптимізації управління виробництвом в ТНК.
30. Проблеми формування іміджу та культури міжнародних корпорацій.
31. Вплив ТНК на економіку країн-донорів.
32. Роль ТНК в структурній перебудові економіки України.
33. Вплив ТНК на індустріалізацію у нових індустріальних країнах.
34. Необхідність, наслідки та механізм державного регулювання діяльності ТНК.
35. Порівняльний аналіз різних моделей державної політики щодо допуску ТНК в національну економіку.
36. Особливості регулювання діяльності ТНК на міжнародному рівні.
37. Особливості діяльності ТНК в країнах СНД.
38. Порівняльний аналіз основних форм діяльності ТНК в країнах колишнього СРСР.
39. Особливості функціонування іноземних корпорацій в Україні.
40. Особливості національної політики України щодо ТНК та іноземних інвестицій.

41. Основні пріоритети державної політики щодо залучення капіталу ТНК в економіку України.
42. Спільні підприємства в Україні як одна з форм налагодження інвестиційного співробітництва з іноземними підприємствами.
43. Перспективи розвитку взаємовідносин між українськими та іноземними компаніями.
44. Вплив ТНК на економіку країн-реципієнтів.
45. Конфліктність інтересів держави та ТНК.
46. Регулювання діяльності ТНК в Європейському Союзі.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ
ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

з дисципліни

«СУЧАСНІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»

для студентів

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародний бізнес»**

вид дисципліни: **обов'язкова загальна**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу**

Укладач:

доцент кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії к.е.н., доц. Соболева М.В.

Для визначення успішності навчання з дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль).

Під час вивчення даної дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» використовуються такі форми поточного контролю:

- усне бліц-опитування з питань, що розглядались на попередній лекції;
- участь в дискусії на семінарському занятті;
- виступ із доповіддю за результатами самостійної аналітично - пошукової роботи;

Відповідно до наказу ректора Університету №0202-1/260 від 7.08.2020 поточний контроль може проводитись з використанням платформ Google Classroom, Zoom.

За результатами вивчення дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» проводиться екзамен.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				екзамена ційна робота	Сума
Поточний контроль	Контрольна робота, передбачена на вчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T3	12				
T4	12				
T5-6	12				
T7	12				
T8-9	12				
Разом	60		-	60	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЗА РІЗНИМИ ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ

1. Критерії оцінки усної відповіді на семінарських заняттях

Оцінка усної відповіді на семінарських заняттях здійснюється за п'ятибальною шкалою і встановлюється за такими критеріями:

- ✓ ступінь засвоєння та розуміння теоретичних питань та методологічних проблем;
- ✓ ступінь засвоєння фактичного матеріалу;
- ✓ знання основної та додаткової літератури;
- ✓ уміння поєднувати теорію з аналізом реальних проблем та перспектив розвитку національної економіки;
- ✓ логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії;

- ✓ вміння обґрунтовувати та захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

5 балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників. Студент – відмінник повинен здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем, демонструвати знання статистичних даних, а також знання законодавчих та нормативних актів України.

4 бали студент отримує якщо демонструє тверді знання з відповідних питань навчальної програми дисципліни “Сучасні транснаціональні корпорації”, вміє використовувати інструментарій аналізу. Але при розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, чи недостатньо повне висвітлення питань, або не досить повна аргументація, або структура і логічна послідовність викладення питання були не досить вивірені.

3 бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Студент має продемонструвати хоча і не в повному обсязі, але в цілому правильні знання програмного матеріалу, розуміння основного змісту питань.

0 балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних аспектів питання, але й його вузлових моментів.

2. Критерії оцінювання виконання аналітично-пошукових завдань.

6-7 балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення та аргументував свою позицію, використав значний фактичний та статистичний матеріал, при цьому дані повинні бути простежені до самого останнього періоду часу, сформулював висновки, підготував візуальне супроводження доповіді та роздатковий матеріал;

4-5 балів ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте виявив недостатній рівень творчого підходу при аналізі проблем, виявив прогалини в аргументації та повноті висвітлення проблем.

2-3 бали отримує студент, який виконав завдання на достатньому рівні, але з незначними помилками. Відповіді правильні, але слабо аргументовані. В неповній мірі використаний статистичний та фактичний матеріал. Не виявлено авторського ставлення та творчого підходу до розгляду відповідної теми. Зв'язок ситуації та її розв'язання із розвитком економічної ситуації в Україні слабкий, але присутній.

1 бал. Немає необхідної наявної аргументації, або не виявлено зв'язок між ситуацією та економічною практикою в Україні. Завдання виконано не повністю, але розпочато у вірному напрямку.

0 балів – завдання не виконано.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Передбачається можливість проведення екзамену в дистанційному режимі. Студенти отримують 40 тестів.

Критерії оцінювання відповідей на тести

„1” бал – правильна відповідь

„0” балів – неправильна відповідь.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано